

EXPUNERE DE MOTIVE

În perioada stării de urgență cauzată de pandemia de COVID-19 instanțele de judecată au putut desfășura ședințele de judecată privind cauzele de urgență deosebită prin videoconferință în baza dispozițiilor art. 42 alin. (3) din anexa nr. 1 la Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, măsură prelungită ulterior prin Decretul nr. 240/2020 privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României.

Aceste prevederi au dat, pe de-o parte, prilejul instanțelor de judecată de a se familiariza, treptat, cu derularea proceselor prin sistem videoconferință, iar, pe de altă parte, a obligat Ministerul Justiției să pună accent pe dotarea sălilor de judecată cu echipamente care să facă posibilă desfășurarea proceselor prin sistem videoconferință, ambii fiind pași înainte înspre digitalizarea justiției.

În februarie 2025, din 243 de instanțe la nivel național un număr de 211 nu au sesizat nicio problemă privind sistemele de videoconferință din cadrul acestora, având sisteme funcționale și suficiente, iar celelalte fie neavând toate sălile de judecată dotate cu astfel de sisteme, fie având sisteme nefuncționale din cauza uzurii. Așadar, 86,83% din instanțele de judecată pot desfășura fără probleme de dotare ori tehnice procese prin sistem de videoconferință, fiind facil ca Ministerul Justiției să remedieze în scurt timp problemele existente în cazul celor câteva excepții.

Trecerea la desfășurarea proceselor prin sistem videoconferință ca normalitate trebuie să se realizeze treptat, prin obișnuirea atât a sistemului judiciar cu acest *modus operandi*, perfecționându-l de la ședință de judecată la ședință de judecată, cât și a părților - obișnuite doar cu prezența fizică în sala de judecată.

Prin prezenta inițiativă legislativă, se dorește efectuarea unui al 2-lea pas înspre desfășurarea proceselor de judecată în materie civilă *lato sensu* (toate procesele în cazul cărora Codul de procedură civilă este aplicabil), ulterior debutului spontan și neașteptat din perioada pandemiei.

În cauzele aflate în stare de amânare fără discuții există cel puțin un interes al părților de a participa la ședința de judecată pentru a afla data și ora următorului termen de judecată, respectiv pentru a avea informații în timpul ședinței de judecată asupra motivelor amânării - de exemplu: dacă s-a depus exact în ziua termenului de judecată, sau nu, raportul de expertiză necesar în cauză și pentru depunerea tardivă a căruia procesul se află în stare de amânare fără discuții. De asemenea, la termenul de judecată pot avea loc diverse incidente imprevizibile - cum ar fi depunerea de noi înscrisuri la dosar, depunerea unei cereri de intervenție principală sau accesorie la dosar etc.

Cu toate acestea, frecvent, din pricina distanței de la domiciliul/sediul părților ori a sediului reprezentanților acestora până la instanța competentă, aflată în altă localitate, alt județ, în cauzele în care părțile cunosc că se află în stare de amânare fără discuții, acestea nu se prezintă la termen, urmând să afle noul termen de judecată de pe portalul instanței de judecată ori apelând grefa instanței. În cazul ocurenței unor incidente precum cele de mai sus, absența părții de la termenul de judecată poate determina prelungirea cauzei cu cel puțin un nou termen de judecată, în funcție de

incidentul imprevizibil. Creșterea duratei proceselor reprezintă, indirect, o formă de îngrădire a accesului la justiție pentru că o justiție care nu este rapidă, devine inefficientă.

În situația în care părțile se deplasează la termenul de judecată doar pentru a afla coordonatele următorului termen de judecată și a fi prezente la termenul în cazul oricăror incidente procesuale imprevizibile, cheltuielile de judecată cresc, inevitabil, cu costul deplasării la termen și eventuala creștere a onorariilor avocațiale ce țin cont de componenta de timp. Creșterea costurilor pentru a te judeca limitează, indirect, dreptul de acces la justiție.

Pentru aceste motive, digitalizarea justiției prin judecarea proceselor și prin sistem de videoconferință este oportun a debuta în procedura civilă, cu titlu permanent, cu procesele aflate în stare de amânare fără discuții, cu informarea prealabilă a părților și potrivit opțiunii acestora. Procedural, ședința de judecată ar debuta cu amânările din sala de judecată, iar apoi cu cele programate în sistem videoconferință, potrivit opțiunilor părților, ceea ce determină un anumit grad de previzibilitate și de coerență în desfășurarea ședințelor de judecată.

Menționăm că judecarea cauzei prin sistem de videoconferință nu este incompatibilă cu prezența fizică în sala de judecată a părților care doresc să procedeze în acest fel, ci doar permite părților care nu doresc deplasarea fizică în sala de judecată să poată lua parte la proces. Pentru acest motiv, inițiativa legislativă prevede informarea părților cu cel puțin 2 zile înainte de termenul de judecată asupra aflării pricinii în stare de amânare fără discuții și motivul care stă la bază, respectiv informarea părților asupra posibilității de a participa la termen prin sistem de videoconferință. Termenul de 2 zile presupune și posibilitatea instanței de judecată de a pregăti în timp util desfășurarea ședinței de judecată, conform celor mai sus învederate, dar și oferă părților previzibilitate în abordarea termenului de judecată. De asemenea, este suficientă dorința unei singure părți de participare în sistem de videoconferință pentru ca prevederile să fie aplicabile întrucât necesitatea acordului tuturor părților ar duce, în cele mai multe cazuri, la o reală piedică în posibilitatea desfășurării ședinței în acest mod, automat o piedică în obișnuirea sistemului judiciar, treptat, cu judecarea pricinilor prin videoconferință. Celelalte părți nu ar avea niciun prejudiciu, putând participa fizic, în sala de judecată, la ședință, dacă optează în acest sens.

Sumele de bani investite în digitalizarea justiției prin PNRR, respectiv sumele investite de Ministerul Justiției până în prezent în vederea asigurării sistemelor de videoconferință funcționale în aproape toate instanțele de judecată din țară, trebuie să aibă un corespondent în normele procedurale care să permită și chiar să impulsioneze instanțele de judecată să le utilizeze, cunoscută fiind rezistența inerentă a oricărui sistem la orice fel de schimbare.

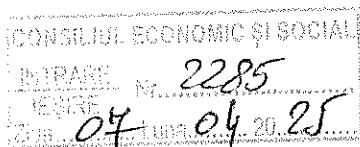
inițiator: Murariu Oana - deputat USR

HAYDU GÁBOR - UNMR
MOLNÁR ANDRÉJ - UNMR

MIHALCEA SILVIA
DEPUTAT PSD

ALIX STOIAC - USR

Gabriel Andronache, deputat PNL
LADAŰYI LAJOS - Zsolt

Parlamentul României

Camera Deputaților

Senatul

LEGE

pentru completarea art. 220 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Articol unic. - După alineatul (1) al articolului 220 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare, se introduce un nou alineat, alin. (2), cu următorul cuprins:

(2) instanța identifică înaintea termenului de judecată cauzele prevăzute la alin. (1). Greșierul de ședință încunoștințează părțile telefonic cu cel puțin 2 zile înainte de termenul de judecată, dacă acestea au înaintat instanței datele corespunzătoare în acest scop, asupra stării cauzei și a posibilității de a participa la termenul de judecată prin videoconferință. Dacă cel puțin una dintre părți optează în acest sens, cauza se discută la începutul ședinței prin videoconferință."

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

Președintele Camerei Deputaților,
Ciprian-Constantin ȘERBAN

Președintele Senatului,
Ilie-Gavril BOLOJAN